

Sygn. akt *I ACa 260/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca – Sędzia Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: Mikołaj Tomaszewski

Bogusława Żuber

Protokolant: st. .sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko **B. G. (1), K. K. i J. K. (1)**

o stwierdzenie nieważności czynności prawnej

na skutek apelacji powoda

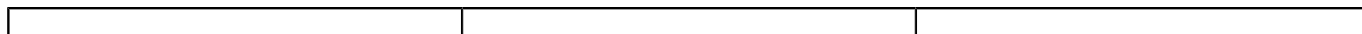
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 16 listopada 2018 r. sygn. akt XVIII C 1164/17

1. oddała apelację;
2. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stronie pozwanej.

Mikołaj Tomaszewski Elżbieta Fijałkowska Bogusława Żuber

Sygn. akt IACa 260/19

UZASADNIENIE

Pozwem K. S., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o stwierdzenie, że nieważna jest, sporządzona w dniu 28 listopada 2016 r., umowa sprzedaży nieruchomości - spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, położonego w P. na osiedlu (...), dla którego Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa advokackiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew profesjonalny pełnomocnik działający w imieniu pozwanej B. G. (1), wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym opłaty skarbowej

od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Odpowiedź na pozew wnieśli także pozwani J. K. (1) i K. K., domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda solidarnie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu powództwo oddalił i kosztami poniesionymi przez pozwanych obciążył powoda.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski

Pozwana B. G. (1) była współwłaścicielką spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego na osiedlu (...) w P., dla którego Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. w Wydziale V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej z G. G..

Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygn. akt XII C 2074/12 z powództwa K. S. przeciwko B. G. (1) toczyło się postępowanie o zachowek. W dniu 18 maja 2015 r. Sąd wydał postanowienie, w którym udzielił zabezpieczenia roszczeniu powoda do kwoty 171.882 zł poprzez zakazanie pozwanej zbycia udziału wynoszącego 1/2 spółdzielczego własnościowego prawa do przedmiotowego lokalu. Postanowienie zaopatrzone we wzmiankę o wykonalności w dniu 8 czerwca 2015 r.

Na wniosek powoda, w dniu 23 czerwca 2015 r. w dziale III księgi wieczystej o numerze (...), dokonano wpisu zakazu zbycia przez B. G. (1) przysługującego jej udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do przedmiotowego lokalu.

Postanowieniem z dnia 1 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P., w sprawie o sygn. akt I Ns 1196/10 dokonał podziału majątku wspólnego małżonków B. i G. G. m.in. w ten sposób, że przedmiotowe spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przyznał na wyłączną własność B. G. (1). Postanowienie uprawomocniło się w dniu 23 lipca 2015 r.

Wyrokiem z dnia 30 października 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XII C 2074/12 o zachowek, Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej B. G. (1) na rzecz powoda K. S. kwotę 136.043,33 zł. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 19 lutego 2013 r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz umorzył postępowanie w części, w której powód cofnął pozew, orzekając także o kosztach postępowania. Wyrok powyższy został zaskarżony przez pozwaną.

Wyrokiem z dnia 25 października 2016 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w sprawie o sygn. akt I A Ca 488/16 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że obniżył zasądzoną nim kwotę do 102.032,50 zł, oddalając powództwo dalej idące oraz orzekł o kosztach postępowania.

W dniu 28 października 2016 r., na wniosek G. G., na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 1 lipca 2015 r., wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 1196/10 o podział majątku wspólnego, wykreślono z księgi wieczystej o numerze (...) G. G., jako współwłaściciela w spółdzielczym własnościowym prawie do przedmiotowego lokalu, i jako jedyną właścicielkę wpisano B. G. (1).

Pismem z dnia 3 listopada 2016 r. powód wezwał pozwaną B. G. do zapłaty kwoty wynikającej z wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 października 2016 r., wydanego w sprawie o sygn. akt I A Ca 488/16. Pozwana nie dokonała płatności.

Jesienią 2016 r. pozwany K. K. znalazł na portalu ogłoszeniowym G. ofertę sprzedaży przedmiotowego mieszkania za cenę poniżej 300.000 zł. Cena lokalu była niższa od przeciętnych cen rynkowych, ponieważ mieszkanie nadawało się do kapitalnego remontu, było zlokalizowane na ostatnim piętrze w niskim bloku. K. K. i jego żona J. K. (1) nie kontaktowali się bezpośrednio ze sprzedającą. Negocjacje z pozwanymi w imieniu sprzedającej prowadził pośrednik obrotu nieruchomościami.

Pozwani J. i K. K. spotkali pozwaną B. G. (1) po raz pierwszy u notariusza na podpisaniu aktu notarialnego, w dniu w którym nabyli przedmiotowe mieszkanie. W dniu 28 listopada 2016 r. pozwani B. G. (1) jako sprzedająca oraz J. K. (1) i K. K. jako kupujący, zawarli przed notariuszem S. P. umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku numer (...) na osiedlu (...) w P. za kwotę 290.000 zł. J. i K. K. nabyli powyższe prawo do majątku wspólnego. W treści umowy wskazano, że w dziale III księgi wieczystej wpisano zakaz zbycia udziału wynoszącego 1/2 części na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu o zabezpieczeniu z dnia 18 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt XII C 2074/12. Do aktu notarialnego przedłożono odpis wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 października 2015 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XII C 2074/12 oraz odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 października 2016 r. wydanego w sprawie o sygn. akt I A Ca 488/16 wraz z klauzulą prawomocności.

Cenę sprzedaży pozwany K. K. uregulował przelewem na konto pozwanej B. G. (1) prowadzone przez (...) S.A. W dniach 28 i 29 listopada 2016 r. pozwana B. G. (1) podjęła ze swojego rachunku bankowego całą kwotę odpowiadającą cenie sprzedaży. Po zakupie mieszkania pozwani ponieśli koszty remontu mieszkania w wysokości około 70.000 zł.

W dniu 12 grudnia 2016 r. powód złożył wniosek do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Stare Miasto w P. J. K. (2) o wszczęcie, na podstawie tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 października 2015 r. (sygn. akt XII C 2074/12) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 października 2016 r. (sygn. akt I A Ca 448/16), egzekucji przeciwko pozwanej B. G. (1) ze spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w P. na osiedlu (...), z rachunku bankowego i innych wierzytelności i praw dłużniczki oraz o poszukiwanie majątku. Powód nie wystąpił wcześniej z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, ponieważ nie miał wystarczających środków na pokrycie opłat komorniczych. Ponieważ dłużniczka nie posiada majątku, komornik egzekwuje tylko niewielkie kwoty z jej świadczenia emerytalno-rentowego.

W dniu 24 lutego 2017 r. pozwana B. G. (1) wystąpiła do Sądu Okręgowego w Poznaniu z wnioskiem o stwierdzenie upadku zabezpieczenia udzielonego postanowieniem tego Sądu z dnia 18 maja 2015 r. w sprawie o sygn. akt XII C 2074/12. Postanowieniem z dnia 15 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, stwierdził upadek tego zabezpieczenia z dniem 26 listopada 2016 r.

W dniu 21 marca 2017 r., po rozpoznaniu postanowieniem skargi na orzeczenie referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym Poznań-Stare Miasto w P., V Wydział Ksiąg Wieczystych, oddalając wniosek pozwanych J. i K. K. o wykreślenie w księdze wieczystej numer (...) zakazu zbywania przez B. G. (1) udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu, Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P. wykreślił powyższy zakaz.

Postanowieniem referendarza sądowego Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P., Wydział V Ksiąg Wieczystych, wniosek powoda z dnia 10 stycznia 2017 r. o wpis w księdze wieczystej numer (...) wzmianki o wszczęciu egzekucji przeciwko dłużniczce B. G. (1) w sprawie Km 3346/16 został oddalony, z uwagi na to, że dłużniczka zbyła spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu na rzecz J. i K. K..

Jako materialnoprawną podstawę dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 58 § 2 k.c. W toku całego postępowania stanowisko to było popierane przez działającego w imieniu powoda profesjonalnego pełnomocnika.

Z powództwem o stwierdzenie nieważności umowy, jako postaci powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, o którym mowa w art. 189 k.p.c., może wystąpić każdy, kto ma w tym interes prawny.

W orzecznictwie pojęcie interesu prawnego rozumiane jest szeroko. Wskazuje się, że należy go pojmować, jako obiektywnie występującą potrzebę ochrony sfery prawnej powoda, którego prawa zostały lub mogą zostać zagrożone czy których istnienie lub treść są niepewne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 r., sygn. akt III CSK 254/12). Podkreśla się także, że jeżeli powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem ochrony przysługującym powodowi, to powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia. O występowaniu interesu prawnego w żądaniu ustalenia świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tym postępowaniu sporu

między stronami, natomiast przeciwko jego istnieniu – możliwość uzyskania przez powoda pełniejszej ochrony w drodze innego powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 r., III CSK 254/12).

W ocenie Sądu Okręgowego istnienie po stronie powoda K. S. interesu w wytoczeniu niniejszego powództwa tylko na pozór wydaje się oczywiste. Powód wskazywał, że na jego wniosek toczy się postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanej B. G. (1). Podawał, że dotychczas komornikowi udało się wyegzekwować niewielkie kwoty, ponieważ pozwana nie dysponuje majątkiem, który byłby wystarczający dla pokrycia jej wymagalnych zobowiązań. Sprzedaż jedyne wartościowego składnika, który w tym majątku się znajdował, z jednoczesnym rozdysponowaniem kwoty uzyskanej ze sprzedaży na nieznany cel, postawiło powoda niewątpliwie w bardzo trudnej sytuacji, znacząco ograniczając jego szanse na uzyskanie zaspokojenia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym. Wykazany przez powoda interes jest interesem o charakterze ekonomicznym. Zasadność powództwa o ustalenie warunkowana jest istnieniem interesu prawnego, czyli odnoszącego się do prawnej sfery powoda. Interesy innego rodzaju niż prawne nie mogą stanowić podstawy powództwa o ustalenie. Powód nie wykazał, aby miał jakikolwiek prawny interes w żądaniu ustalenia nieważności umowy sprzedaży zawartej pomiędzy pozwanymi. Umowa ta w żadnej mierze nie wpływała na sytuację prawną powoda. Bez względu zatem na to, czy była to umowa ważna czy też nie, jej zawarcie nie doprowadziło do powstania sytuacji, która uzasadniałaby udzielenie powodowi ochrony prawnej na podstawie art. 189 k.p.c.

Nawet przy przyjęciu bardzo szerokiej interpretacji pojęcia interesu prawnego, braku tego interesu w wytoczeniu niniejszego powództwa po stronie powoda, należy upatrywać także w tym, że w sytuacji faktycznej, w jakiej się znalazł, przepisy kodeksu cywilnego przewidują ochronę jego praw na innej drodze niż powództwo o ustalenie, a mianowicie na drodze tzw. skargi pauliańskiej.

Sąd rozważał także, czy w ustalonych okolicznościach faktycznych żądanie powoda nie zasługiwałoby na uwzględnienie na innej podstawie prawnej.

Przepisy kodeksu cywilnego w razie sprzeczności czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego, polegającej na krzywdzącym zachowaniu dłużnika wobec wierzyciela, przewidują zastosowanie szczególnego środka ochrony wierzyciela, którym jest skarga pauliańska (art. 527 k.c.). Zasadność skargi pauliańskiej uzależniona jest w szczególności od wykazania przez powoda, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia go jako wierzyciela, a osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową z czynności prawnej zdziałanej z dłużnikiem, o tym wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. W niniejszej sprawie powód nie podjął nawet próby wykazania tych okoliczności. Powód konsekwentnie w toku całego postępowania stał na stanowisku, że umowa sprzedaży zawarta pomiędzy pozwanymi jest nieważna, upatrując tej nieważności w jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. W sytuacji jednak, gdy właściwe przepisy ustawy przewidują inny niż nieważność skutek czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub zmierzającej do obejścia prawa, to wyłączone jest stwierdzenie jej nieważności (art. 58 § 1 k.c.). W sytuacji więc sprzeczności czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego polegającymi na uczciwości w obrocie gospodarczym, wywiązywaniu się ze zobowiązań, niekrzywdzeniu wierzycieli, przepisy kodeksu cywilnego przewidują inny niż nieważność skutek. O takim innym skutku, a mianowicie o względnej bezskuteczności, stanowi właśnie art. 527 k.c. Wobec powyższego Sąd nawet stwierdzając, że doszło do pokrzywdzenia powoda na skutek zawarcia umowy sprzedaży przez pozwanych, nie mógłby stwierdzić nieważności umowy na podstawie art. 58 § 2 k.c. Nieważność czynności prawnej jest niewątpliwie czym innym niż jej względna bezskuteczność. W niniejszej sprawie nie było więc możliwe potraktowanie żądania powoda o stwierdzenie nieważności czynności prawnej, jako żądania uznania tej czynności za bezskuteczną względem niego.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, Sąd dostrzegł, że pozwani J. i K. K. wiedzieli o wpisanym w dziale III księgi wieczystej zakazie zbywania przez pozwaną B. G. (1) udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu. Informacja o tym znalazła się bowiem w treści aktu notarialnego. Pozwani wiedzieli także, że pozwana posiada zobowiązania z tytułu zachowku, ponieważ odpisy wyroków orzekających w tej sprawie Sądów, zostały dołączone do aktu notarialnego. Okoliczności te jednak nie pozwalały na automatyczne przyjęcie, że pozwani wiedzieli, że B. G. (1) sprzedając im spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, ani aby mogli się o tym dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności. Pozwani nie znali sytuacji

materialnej B. G. (1), nie wiedzieli, w jaki sposób zostaną rozdysponowane przez nią środki uzyskane ze sprzedaży. Z kolei sam fakt, że zabezpieczenie udzielone powodowi na czas toczącego się postępowania o zachówek upadło kilka dni przed zawarciem umowy sprzedaży, nie przesądza automatycznie o tym, że pozwana B. G. (1) miała pełną swobodę w rozporządzaniu przysługującym jej prawem i nie działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Sąd nie rozstrzygał jednak tych wątpliwości w niniejszym postępowaniu z uwagi na związanie zakresem żądania sformułowanego w pozwie.

Przepis art. 756⁴ § 2 k.p.c. przewiduje wprawdzie sankcję nieważności czynności prawnej dokonanej wbrew zakazowi zbywania lub obciążania nieruchomości, która ma urzędzoną księgę wieczystą, albo spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, jeżeli dokonano wpisu w księdze wieczystej ostrzeżenia o zakazie zbywania lub obciążania tych praw, jednak w niniejszej sprawie zabezpieczenie będące podstawą wpisu zakazu zbywania do księgi wieczystej, upadło. Zgodnie z treścią art. 757 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 czerwca 2017 r., zabezpieczenie upada w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, chyba że sąd postanowi inaczej. Upadek zabezpieczenia z dniem 26 listopada 2016 r potwierdził Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 15 maja 2017 r. Postanowienie to ma charakter jedynie deklaratoryjny, potwierdzający stan, który zaistniał wcześniej z mocy samego prawa.

Dlatego Sąd oddalił powództwo, orzeczenie o kosztach, znalazło uzasadnienie w treści art. 98 § 1 k.p.c. Sąd obciążył więc kosztami powoda, jako stronę przegrywającą, pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów, na podstawie art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c., referendarzowi sądowemu.

Apelację od wyroku wniósł powód i zarzucił naruszenie art. 189 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie. Wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zarzucając nierozpoznanie istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233 § 1 k.p.c., dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Powyższe ustalenia Sądu I instancji oraz ich ocenę prawną Sąd Apelacyjny podziela oraz przyjmuje za własne, uznając zarzut apelacji za pozbawiony uzasadnionych podstaw. W ramach przeprowadzonej kontroli instancyjnej nie dostrzeżono uchybień, które winny być uwzględnione przez Sąd II instancji z urzędu. W konsekwencji, dalsza argumentacja Sądu Apelacyjnego koncentrować się będzie na tych zagadnieniach, które eksponowano w apelacji.

W jej uzasadnieniu powód twierdził, że wytaczając powództwo o stwierdzenie nieważności umowy sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu dążył do stworzenia warunków umożliwiających wykonanie w drodze egzekucji wyroku sądowego. Wobec tego w jego ocenie wykazał istnienie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.

W świetle ustalonych okoliczności sprawy i istniejącego porządku prawnego nie sposób podzielić stanowiska powoda.

Wprawdzie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchw. z 19.4.1988 r., III CZP 26/88, OSNC 1989, Nr 9, poz. 140 oraz wyr.: z 2.2.2006 r., II CK 395/05, Legalis i z 30.10.2008 r., II CSK 233/08, Legalis) przyjęto, że interes prawny w wytoczeniu powództwa w ustaleniu (nieistnieniu) stosunku prawnego może mieć nawet osoba trzecia niebędąca stroną tego stosunku prawnego, a więc taka, której rozstrzygnięcie o powództwie ustalającym nie wpłynie na określenie zakresu przysługującego jej prawa obligacyjnego bądź rzeczowego, jednakże powód argumentem o możliwości wszczęcia postępowania egzekucyjnego interesu tego nie wykazał.

Uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego należy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego pojmować elastycznie z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia ochrony prawnej (por. wyr. SN: z 20.2.2003 r., I CKN 58/01, Legalis oraz z 30.5.2003 r., III CKN 1137/00, Legalis) oraz celowościowej wykładni

pojęcia "interes prawny", konkretnych okoliczności danej sprawy i od tego, czy w drodze powództwa o świadczenie strona może uzyskać pełną ochronę swoich praw.

W okolicznościach tej sprawy pełną ochronę jego praw zapewniają powodowi przepisy dotyczące skargi pauliańskiej, na co powoływał się Sąd Okręgowy. Wprawdzie nie jest to powództwo o świadczenie, jednakże celem tych przepisów jest ochrona wierzyciela przed fraudacyjnymi czynnościami dłużnika. Hipotetyczne twierdzenie powoda w ramach tego postępowania, że nie zdołałby wykazać przesłanek z art. 527 k.c. nie jest wykazaniem istnienia interesu prawnego w ustaleniu nieważności umowy.

Okoliczność, że art. 58 § 2 k.c. warunku takiego jak przepis art. 527 k.c. nie zawiera nie oznaczała swobody w wyborze podstawy ochrony praw powoda.

Powództwo o ustalenie powinno być ostatecznym i jedynym środkiem, z jakiego powinien móc skorzystać powód, a więc nie powinien mu – co do zasady – służyć żaden inny instrument prawny służący ochronie omawianego interesu. Tutaj taka sytuacja nie wystąpiła skoro powód mógł wnieść skargę pauliańską. Z podważanej umowy nie wynikały dla powoda żadne dalsze skutki poza niemożnością egzekucji, stąd też nie można było uznać, że interes prawny wyjątkowo powodowi przysługuje.

Ponadto wskazać należy, że jeżeli przepis ustanawiający inną niż nieważność sankcję nieprawidłowej czynności prawnej nie zawiera odesłania do zasad współżycia społecznego, ale jego ratio legis stanowi motyw etyczny (np. art. 59, 388, 527 KC), ziszczenie się przesłanek opisanej w nim sankcji (nieważności względnej czy też bezskuteczności względnej) nie może uzasadniać uznania czynności prawnej za nieważną na podstawie art. 58 § 2 k.c. Zastosowanie art. 58 § 2 k.c. jest możliwe tylko w przypadku zaistnienia innych, nieopisanych w przepisie przewidującym inną sankcję, okoliczności wskazujących na sprzeczność czynności z zasadami współżycia społecznego (wyrok SN z 16.3.1993 r., II CRN 94/92, Wokanda 1993, Nr 6, s. 4). Powód, co należy podkreślić, powoływał się tylko na niemożność wyegzekwowania należności stwierdzonej tytułem wykonawczym.

Wobec tego na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja podlegała oddaleniu.

Na podstawie art. 102 k.p.c. uwzględniając trudną sytuację materialną powoda Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążania go kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Mikołaj Tomaszewski Elżbieta Fijałkowska Bogusława Żuber